

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קד.

עין משפט
נר מצוה

א ו עין גבור ש"ע ח"מ
 ב ס"י שכל סעיף א
 ב הג"ה:
 ב י מ"י פ"ח מהל'
 מכירה הלכה ד סג
 עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"י
 ר"ח סעיף ח:
 יא ג ד מ"י ש"ס טו"ש"ע
 ש"ס סעיף יח:
 יב ה ו מ"י פ"ח מהל'
 שכירות הלכה ד סג
 עשין פט טו"ש"ע ח"מ ס"י
 שכל סעיף ב דה"ה:
 יג ז מ"י ש"ס הלכה יג
 סג ש"ס טו"ש"ע ח"מ
 ס"י שכל סעיף ב:
 יד ה טו"ש"ע ח"מ ס"י סג
 סעיף טו:
 טו ט מ"י פ"ח מהל'
 שגגות הלכה ד סג
 עשין ר"ח:
 טז י מ"י פ"ח מהלכות
 מלוה ולוה הלכה ו
 סג עשין ל"ח ק"ח טו"ש"ע
 ח"מ ס"י ז סעיף טו:

מוסף רש"י
 בית כור. לפי משפון
 סתמים תחיל המשכן (ב"ב)
 א. אדם מביא קרבן
 עשיר על אשתו. שאם
 עני ולא הספיק להביא
 היטה עניה ומחייבה קרבן
 עני ולא הספיק להביא
 קרבן עני עד שיסת לו
 הכי זה מביא קרבן עשיר
 על אשתו וכן בכל קרבנות
 שהיא חייבת קודם לכן
 ואפילו קרבן קבוע שאינו
 נעלה ויורד (יורד כד.)
 ולא אמרין דלע"פ שגשגת
 נעשר עניה היא דמה
 שקמה אשהקנה בעלה אלא
 כל הקורבנות שחייבת מביא
 עליה (יורד לה) משכנו
 והשיב לו המשכון ומת.
 זה לאמר שהשיב לו את
 העצונו שרוממו. מלוה,
 מעל גבי בניו. ואין
 נעשה אלא כשאר מטלטלים
 שחין דלא משמעדי לבעל
 מוה. דכיון דמשמיה קמיה
 (לקמן פ"ד).

דאפשר לאתויי בדו"א. וא"ת אפילו לא אפשר נמי אמאי
 מנכין לו דכיון דלא יבש נהרא רבה מו לא היו מכת
 מדינה ו"ל דנקט האי טעמא לאשמעינן דאפילו יבשו נמי שאר
 יאורי שדות אחרים דהשתא היו מכת מדינה אפילו הכי אינו מנכה
 לו כיון דאפשר לאתויי בדו"א דזו"א מנהרא
 רבה דדוקא בצלחה חגב או נשדפה
 שאין יכול לתקן הקלקול ע"י שום
 טורח מנכה לו אי נמי יש לומר דודאי
 בתכירות לא היה צריך לטעם זה
 אפילו בלא אפשר לאתויי אחי שפיר
 אכל משום קבלנות אינטיקין שלא
 יוכל לומר לא אשתקס זה ואפ"ה
 לא אשלם במוטבא לפי שאינו
 מחוייב להצטרף מנהרות אחרים
 הרחוקים ביותר ועל כן הולך לומר
 דלא יבש נהרא רבה ומצי לאתויי
 בדו"א ולכן מחוייב לעשות בקבלנותו:
הני תרי מתני קמייא איתגהו
 בין בחברותא ב'ו. ואע"ג
 דכשם שחולקין בתצוה ליתא
 בתכירות מ"מ עיקר מילתא דהיינו
 רישא מיירי זין בתכירות זין
 בקבלנות: **אידי** ואידי דאמר ליה
 מחביר לחובר. לנאורה משמע
 דבא"ל חוכר למחכיר הוא קפידא בלאו
 האי טעמא מדלא קאמר אידי ואידי
 זין אמר ליה חוכר למחכיר זין אמר
 ליה מחכיר לחוכר [א] אכל אי אפשר
 לומר כן דהא מתני' דבא"ל חוכר
 למחכיר איירי דקמני א"ל חוכר לי
 שדה בית השלחין ואפ"ה משום האי
 טעמא דוקא הוא קפידא ולא דוקא
 נקט מחכיר לחוכר דה"ה חוכר
 למחכיר אלא משום דשמואל לא משכח
 קפידא במחכיר לחוכר קאמר רבינא
 דבמחכיר לחוכר נמי הוה קפידא
 דכה"ג דאיירי מתני':

היה דורש לשון הדיוט. לשונות
 שלא תיקון חכמים לכתוב
 אלא הדיוטות והורגו לכותבן היה
 דורש ואפילו לא כתב כאילו נכתב
 דאי דוקא כשכתב מה היה דורש
 פשיטא שיש לו לקיים כמו שהתנה
 דהא לאו אסמכתא היא:

הבי גרסינן בתוספתא דכמוצות א
 אדם מביא קרבן עשיר על
 אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת
 שכן כתב לה אחריות דלית ליה עלי
 מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות
 שהיתה חייבת קודם שנשאת לו יביא
 בעצורה שכתב לה אחריות דלית ליה
 שאתה חייבת יהא עלי מן קדמת
 דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין
 דוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה
 כגון לידה ויצה וזרעת או להכשירה
 לאכול בתרומה או לשתות זיין אם
 היא נזירה והכי איתא גירושלמי
 דכמוצות דפרק נערה דקמני התם
 אפילו אכלה חלב או חיללה שבת
 משמע דוקא צהני שצריכה להביא
 אכל קרבנות שגדרה ונדנה קודם
 אהני

משכמה לה זין בתכירות וזין בקבלנות. ככולן יש לומר לקטור
 יקטור לעקור יעקור דכל מה שיש לו לטעון בקבלנות יש לו לטעון
 בתכירות. וגבי יבש המעיין אם אמר חכור לי שדה [בית] שלחין זו
 כי היכי דבתכירות כי יבש המעיין מנכה לו הכי נמי בקבלנות אם
 קבלה בשלים ולמחלה הכל לפי מה
 שנפסק: **מאן** ואילך כו'. כל אחת
 אפרשנה במקומה: **שמה** צלמא.
 כך היא נקראת אכל לא בשביל המעיין
 העליתי בתכירותך: **לשך**. חזי כור
 לפי חשבון סתמים בחצר המשכן.
 חמשים על חמשים היו בית סאה:
אע"פ שאין צו גפנים גרסינן. וגבי
 פרנס **אע"פ** שאין צו רמונים
 גרסינן: **אמר** לו מחכיר לחוכר.
 שדה בית השלחין אני מחכיר לך
 יכול לומר שמה צלמא אמרי:
מתני הובירה. שלא חרשה ולא
 זרעה: **שמין** אופה. כגון בקבלנות
 שקבל למחלה ולשליש ולרביע אכל
 בתכירות לא שייכא הא דמאי שמין
 איכא חכירותו יתן לו: אם חוביר.
 אעשה צורה: ולא אעביד. ולא
 אעשה זה פעולה הראויה לה:
גב' דורש לשון הדיוט. שהרגילו
 הדיוטות לכתוב שלא כמקנה חכמים
 היה דורש הלשון לפסוק הדין אחריו:
אדם מביא קרבן עשיר על אשתו.
 שהוא חייב בקרבן לידתה וזרעתה
 ואם הוא עשיר אין יכול לומר היא
 אף לא כלום ומיפטר בקרבן עני:
כל הקרבנות שהיא חייבת. שלא
 נגדר ונדנה כגון קרבן יצתה ואסס
 ומטת שעליה: ה"ג לה (ב) דב"כ א"ר
 יהודה לפיכך אם פטרה אינו חייב
 זמן שכן היא כופפת לו אחריו
 (ט) דאיתא לי עלך מן קדמה דנא.
 והכי פירושה לפיכך אם גירשה ונתן
 לה כמוצות ועדיין קרבנותיה עליה
 אינו חייב בהן שכן כותבת לו כמותן
 השובר וכמותה לו על קבלת כמותה
 התקבלתי כמוצתי ואחריו דלית
 לי עלך מן קדמת דנא וכל אחריות
 שהיה לי עליך מלפני היום הזה.
 ולשון הספרים איני יודע לפרשו
 כראוי: **כמוצות** אמן. שכותבין להן
 ציוס אירוסין: **לכשתכנסו** לחופה.
 וקדושיהן ע"מ כן ולא חלו קדושיהן
 בה עד שמכנס לחופה והכי חטפה
 קודם לכן: **לא ימשכנו**. ע"י שליח
 בית דין במשכון שהוא יתר על חובו:
שכן הוא כופף לו ששלמא דאית
 לך עלי כל קבל דיכי. אם משיב
 לו את העצונו לומר מרובה שמין את
 המשכון וכותב לו זה בשטר יהיו לך
 כל תשלומין עלי לפרע ממני דמי
 משכון זה ואם משכנו יותר על חובו
 נמא גובה שלא דקין: **טעמא** דכפס
 ליה הכי. כלומר למה ליה למיכתב
 ליה והאמר ר' יוחנן משכנו והשיב לו
 את העצונו ומת הלוה שומטו המלוה
 מעל בניו ולא הוה כשאר מטלטלי דיתמי
 דלא משמעדי לבעל חוב דכיון דמשכניה קנייה כי דידיה לגוביינא:

ישלם ועד כאן לא מביעאל לן דכ"פ
 אהני יש נוחלין (ב"ב דף ק"ט). בלוותה ואכלה ועמדה ושאת אי כלוקח הוא
 אי כירוש הוא אי כלוקח הוא ואין המלוה מוציא מיד הבעל אי כירוש הוא ומוציא אלא בנכסים שהכניסה לו אכל מנכסי הבעל פשיטא דלא
 גבי וה"ה לוותה כשהיא תחתיו ללורך מה שאינו משועבד לה דלא משלם ובלא שום ראייה דבר פשוט הוא דל"כ אם יקניטה תלוה ותשלך
 לאיצדק ותחייבנו ק' מנה בכל יום אכל צמירות אין לחוש שמדור ותפקדו וצנדרים וצנדרות נמי אם היה חייב לשלם היתה מפקדת לו כמה
 וכמה דאפילו יוכל להפר דחשיב כדברים שבניו לצניה משום הפסק ממונו יש לחוש שמה תדור ותפרע קודם שישמע ואפילו ישמע וימנין
 דמיטרד כדאמר צנדרים ב' נערה (דף ע"ג). ודלא כ' כרב אחא שהורה שהבעל חייב לפרוע חובת אשתו שלוותה קודם שנשאתה מכא דר'
 יהודה דהכא: **לא** ימשכנו יותר מחובו. (דף ע"ג) דאף על גב דאין משלם לו הגירעון אלא בכתב מכל מקום לא ימשכנו יותר מחובו:
טעמא דכתב ליה הכי והא אמר רבי יוחנן ב'ו. ומימה והא כיון דכריש לשון הדיוט אפילו לא כתב נמי דכפרישית לעיל ומאי
 פריך לרבי יוחנן ו"ל דאם איתא דרבי יוחנן דאמר שומטו מעל גבי בניו דמכא לשון הדיוט קאמר היה לו לפרש:

אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל קרבנות שהיא חייבת
 שכן כתב לה אחריות דלית ליה עלי מן קדמת דנא פ"י כל קרבנות
 שהיתה חייבת קודם שנשאת לו יביא בעצורה שכתב לה אחריות דלית ליה
 שאתה חייבת יהא עלי מן קדמת דנא אפילו חובות שקדמו לנישואין
 דוקא בקרבנות שהן חובה לכפרתה כגון לידה ויצה וזרעת או להכשירה
 לאכול בתרומה או לשתות זיין אם היא נזירה והכי איתא גירושלמי
 דכמוצות דפרק נערה דקמני התם אפילו אכלה חלב או חיללה שבת
 משמע דוקא צהני שצריכה להביא אכל קרבנות שגדרה ונדנה קודם
 אהני

ישלם ועד כאן לא מביעאל לן דכ"פ
 אהני יש נוחלין (ב"ב דף ק"ט). בלוותה ואכלה ועמדה ושאת אי כלוקח הוא
 אי כירוש הוא אי כלוקח הוא ואין המלוה מוציא מיד הבעל אי כירוש הוא ומוציא אלא בנכסים שהכניסה לו אכל מנכסי הבעל פשיטא דלא
 גבי וה"ה לוותה כשהיא תחתיו ללורך מה שאינו משועבד לה דלא משלם ובלא שום ראייה דבר פשוט הוא דל"כ אם יקניטה תלוה ותשלך
 לאיצדק ותחייבנו ק' מנה בכל יום אכל צמירות אין לחוש שמדור ותפקדו וצנדרים וצנדרות נמי אם היה חייב לשלם היתה מפקדת לו כמה
 וכמה דאפילו יוכל להפר דחשיב כדברים שבניו לצניה משום הפסק ממונו יש לחוש שמה תדור ותפרע קודם שישמע ואפילו ישמע וימנין
 דמיטרד כדאמר צנדרים ב' נערה (דף ע"ג). ודלא כ' כרב אחא שהורה שהבעל חייב לפרוע חובת אשתו שלוותה קודם שנשאתה מכא דר'
 יהודה דהכא: **לא** ימשכנו יותר מחובו. (דף ע"ג) דאף על גב דאין משלם לו הגירעון אלא בכתב מכל מקום לא ימשכנו יותר מחובו:
טעמא דכתב ליה הכי והא אמר רבי יוחנן ב'ו. ומימה והא כיון דכריש לשון הדיוט אפילו לא כתב נמי דכפרישית לעיל ומאי
 פריך לרבי יוחנן ו"ל דאם איתא דרבי יוחנן דאמר שומטו מעל גבי בניו דמכא לשון הדיוט קאמר היה לו לפרש:

(א) ב"ב א. (ב) לעיל ע"ג:
 [לקמן ק"ט]. (ג) [תוספתא
 דכמוצות פ"ד]. (ד) נדרים
 לה: מ"י כ"ה. נגשים
 פ"ד [מ"ב]. (ה) [סוּמָא
 דמילתא שקל כותב לה
 וכו' ליתא במשנה לכן
 שפיר גרסינן דמילתא היא
 חוס' דכמוצות פ"ד ע"ג].
 (ו) [ע"י חוס' יצתה ק"י.
 ד"ה בית הלל ומוס'
 דמכות ג"ג ד"ה שאין].
 (ז) תוספתא דכמוצות פ"ד.
 (ח) [תוספתא דמכות
 פ"ד]. (ט) [לקמן ק"ד: ושם
 הג"י משכנו ומת שומטו
 כי וביה ג"י העירו ע"ך
 שמת א' וע"ש צנדרים].
 (י) ס"י הוא רב אחא
 גאון ויש גרסינן כרב אחא.
 רש"י (ט) [ע"י מהר"ם
 ורש"י ורש"י].

הגהות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה ה"ג
 לה גמ"כ. כ"ב בפרישה
 מנודע במגילת מנודע סוף
 פ"ד: (ב) בא"ד אחריו
 דאית כ"ל ואת א'
 נמחק: (ג) חוס' ד"ה ה"ג
 בתוספתא דמכות פ"ד
 דהם:

הגהות הגר"א
 [א] חוס' ד"ה א"ר. אכל
 ס"י. כ"ב ורמ"ה חולק: